

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 5. aprila 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 38.

Stanovanjsko vprašanje in trg z nepremičninami.

Novembra meseca tekočega leta nastopi po sedanjih zakonitih predpisih čas, ko dobe hišni posestniki po dolgem razdobju svobodno razpolaganje s svojo hišno posestjo. Dolga leta so imeli trdo vezane roke tako glede določanja najemnine, kakor glede odpovedovanja stanovanjskih prostorov. Najbolj suha leta so za njimi, ker se je prvotno določeni položaj postopoma izboljševal po raznih prehodnih predpisih. Ostale so pa vendar še znatne omejitve v prilog gotovim ugovodanim slojem prebivalstva. Sedaj je računati s tem, da dobimo novembra meseca popolnoma nov položaj, ki bo na drugi strani prizadetih interesov brezdvomno povzročil nelahke prilike. Kakor razmere danes stoji, je treba računati resno z novim položajem in se nanj pripravljati. V tem pogledu je ugotoviti razveseljivo dejstvo, da se je poživila stavbna delavnost ter da je danes že v Ljubljani in njenem obližju videti živahno gibanje na raznih zgradbah. Grade se že ali pa so priprave v teku predvsem za majhna in srednja stanovanjska poslopja, kar dokazuje, da navaja prizadete k gradbi predvsem skrb za lastno streho. Različne družbe stanovanjskih interesentov so navzlic težkim prilikam pri nas dokaj pripomogle k izboljšanju stvarnega položaja poleg mestne občine ljubljanske, katera pripravlja deloma sama, deloma v zvezi z drugimi javnimi faktorji lepe in precej velikopotezne zgradbe, namenjene predvsem stanovanjskim potrebam. Po dolgem boju je končno tudi uspelo, da se je v novem finančnem zakonu obnovila konec leta 1925. potekla veljavnost davčnih ugodnosti za nove zgradbe v krajih izven naše prestolice. To je takoj ugodno učinkovalo na razpoloženje v prebivalstvu, pa se danes že čuje, da se je več doslej omahljivih interesentov odločilo za zidanje, ker jim je obljubljen davčna prostost dokaj merodajna činjenica za gradbeni račun in za odplačevanje obvez za potrebe novih zgradb. Dolgo dobo že traja, kar so začele upravičene tožbe o slabih prilikah za delo in zaslužek v naši obrtnosti in trgovini. Pospešena gradbena delavnost gotovo osveži zaduhlo gospodarsko ozračje in prinese novih prilik za delo in zaslužek osobito v večjih gospodarskih središčih in njih okolici.

O tem, kakšne prilike nastopijo na stanovanjskem trgu in v prometu z nepremičninami, se pri nas čujejo različna mnenja. Nabralo se je res dokaj nejevolje na strani hišnih posestnikov, ki dolgo časa skoro niso bili več gospodarji v lastni hiši. Mnogi so trpeli veliko škodo, pa je razumljiva želja, da bi hoteli izboljšati svoj položaj, čim dobijo svobodo. Kdor stvar modro preudarja, bo svetoval hišnim gospodarjem, posebno če jim hoče v resnici dobro, da se vzdrže vsake pretiranosti in ostanejo v pametnih mejah. V tem pogledu pripada lepa naloga njihovim vodilnim organizacijam. Na drugi strani je pa treba imeti dejstvo pred očmi, da bi pretirane želje naletele na stvarne meje, preko katerih ne bo mogoče. Ni pozabiti, da so se časi jako poslabšali in da žive v težkih prilikah zlasti državni in privatni nameščenci. Njihovi dohodki so jako pičili, pa je tako v naših prilikah, kjer so ljudje s stalnimi plačami gotovo glavni del prebivalstva, stvarno nemogoče, da bi šle najemnine preko stanovitve meje. Po naših mestih in zlasti v Ljubljani in Mariboru je razmeroma le mali del prebivalstva v takih gmotnih razmerah, da bi bilo mogoče nagnati stanovanjske cene previsoko. Če nastopi svoboda, bo

do gotovo nastale znatne izpremembe, pa se bo mnogo najemnikov, ki so sedaj za malenkostno najemnino v razmeroma velikih stanovanjih, moralo zadovoljiti s stanovanji, ki odgovarjajo njihovim dohodkom. To tembolj, ker bodo izginile zanje različne ugodnosti iz dajanja v podnajem že zategadelj, ker bo mnogim podnajemnikom mogoče priti do lastnih stanovanj.

Poznavalci naših razmer so mnenja, da bo večjih stanovanj s štirimi, petimi in šestimi sobami na jesen in v bodoče dovolj na razpolago, ker je pač število ljudi, ki morejo plačevati za taka velika stanovanja, pri nas prav pičlo odmerjeno. V tem pogledu bo marsikdo, ki je za časa vezanega gospodarstva v hišni posesti imel priliko pobirati visoke najemnine, moral na pot spreobrnjenja. Pretirane najemnine, ki so zadnja leta za gotova stanovanja segle daleč preko pri nas običajne najemnine pred vojno, bodo po sili razmer vsled manjšega števila ponudnikov vsekakor padle. Za srednja in mala stanovanja je po mnenju poznavalcev razmer računati s tem, da bo povpraševanje trajno živahno, pa utegne vsled prezidav, vsled novih gradb po poživljeni gradbeni delavnosti tudi v tem pogledu nastati pravično izravnanje, deloma pa tudi zategadelj, ker so mali ljudje, ki prihajajo v poštev, navezani na skromne dohodke, ki jih ob najboljši volji ne morejo povešati. Prehod iz sedanjih prilik, ki pomenjajo polovičarstvo, neprijetno posebno osebam, ki ne uživajo postavnega varstva, bo pa — o tem si je vse na jasnem — gotovo povzročil tuintam nepriliko, nesoglasja in tudi skrbi in nejevolje, pa je prav zategadelj iskreno želeli, da uspe stanovanjska akcija mestne občine ljubljanske. Neko pametno mero nareka hišnim posestnikom tudi ozir na lastne koristi, ker bi si dražili lastna stanovanja, če bi bili prepoželjivi napram najemnikom.

Na trgu nepremičnin na spomlad ni baš opaziti velikega gibanja. Slabe gospodarske prilike silijo marsikoga, da prodaja svojo hišo. Umevno je zategadelj, da v oglasih po časopisih vidimo, da je krog onih, ki prodajajo, neprimeri večji, nego krog onih, ki so resni kupci. V mestih je lažje prodajati v sedanjih razmerah, ko gre h koncu vezano gospodarstvo in je včasih trda za stanovanje, manjše in srednje objekte nego večja poslopja, za katera je treba šteti znatne kupnine, pa je donosnost hiš malo vabljiva in se tudi za bodočnost ne obeta ravno zlatih časov, ker je ipak računati vsled zagotovljene davčne ugodnosti s povečano gradbeno delavnostjo ter je tudi potreba za trgovske lokale za drago najemnino precej pokrita. Tendence za nepremične je v splošnem padava.

VOJNICA (VOJAŠKA TAKSA).

Zakon o ustrojstvu vojske in mornarice (Uradni list št. 329/96 z dne 17. oktobra 1923) je uvedel za državljane, ki osebno ne služijo v vojski in mornarici, pa jim ni služba pri vojski in mornarici odložena po odredbah tega zakona, novo dajatev pod imenom vojnica, ki naj nadomesti vojaško takso po avstrijskih zakonih. Vojnica znaša za osebe, ki so za službo v vojski ali mornarici stalno ali začasno nesposobne, 50% vsakoletno predpisanih neposrednih davkov brez pribitkov in sicer od 20. do dovršenega 50. leta. Uveljavljenje teh določil, ki pomenjajo za Slovenijo izdatno višjo obremenitev — pri nas se je plačevala prejšnja vojaška taksa samo na podlagi dohodnine — je v naši javnosti vzbudila precej pozornosti in po vrsti so najrazličnejše organizacije predlagale

njihovo izpremebo. Brezdvoma pod vplivom raznih protestov je ministrstvo, vojne in mornarice zakon o vojnici v pravičniku za pobiranje vojnice omililo v toliko, da bodo plačevali vojnico po novem zakonu samo oni državljani, ki so stopili v vojno obvezo z dnem 1. januarja 1924. Oni pa, ki so bili že pred dnem 1. januarja 1924 podvrženi vojnici, jo plačujejo še nadalje po prejšnjih zakonih predpisih, ki so veljali za posamezne pokrajine v državi, v Sloveniji po zakonu z dne 10. februarja 1907 drž. zak. št. 30.

KAJ JE Z ZNIŽANJEM CENE ZA SOL?

V teku razprav o finančnem zakonu v finančnem odboru Narodne skupščine je minister za finance obljubil, da se monopolska taksa za sol zniža pri enem kilogramu za 50 par. V splošnem se je pričakovalo, da stopi znižanje v veljavo že dne 1. aprila t. l., in odjemalci so pri grosistih že ta dan zahtevali sol po znižani ceni. Uveljavljenje znižanja se je za par dni iz tehničnih razlogov zavleklo. Monopolnih taks namreč ne odreja finančni odbor Narodne skupščine, ampak upravni odbor monopolske uprave. Vsled tega je zavlada v trgovskih krogih neorientiranost in je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani brzojavno intervenirala, da se pojasni položaj. Na svojo urgenco je dobila dne 3. aprila t. l. odgovor, da je upravni odbor znižanje monopolske takse že sklenil in da čaka ta sklep samo še na podpis ministra financ, ki bo pa sklep odobrili v par dneh, na kar stopi takoj v veljavo.

KDO JE UPRAVIČEN PRODAJATI CIGARETNI PAPIR?

O tem vprašanju pojmi v trgovskih krogih niso povsem jasni, ker se predpisi ne objavljajo, ampak urejujejo z internimi odredbami. — Trgovci po največjih predpisih v obče niso upravičeni prodajati cigaretne papir, ki je monopolski predmet, ako niso sočasno tudi tobačni trafikanti. Po zakonu o državnih monopolih mora oni, ki hoče prodajati na drobno cigaretne papir, dobiti za to dovoljenje monopolske uprave. Ta dovoljenja daje in odvzema monopolska uprava na enak način kakor dovoljenja za nadrobno prodajo tobačnih izdelkov, to je po prostem prevdanku, kajti proti razveljavljenju že izdanega dovoljenja, pritožba sploh ni dopustna. Monopolska uprava torej prosto odloča, komu dovoli prodajo ali komu jo odvzame. Na podlagi tega zakonitega pooblastila je uprava državnih monopolov z odlokom z dne 5. aprila 1926 Pr. br. 4756 naročila finančni kontroli, da odvzame vsa dovoljenja za prodajo luksuznega cigaretne papirja, katera je izdala bivša oblastna monopolska uprava v Ljubljani, ker so za prodajo cigaretne — luksuznega in monopolskega — papirja upravičeni samo prodajalci tobaka.

Kongres mednarodne trgovske zbornice. Od 27. junija do 2. julija se bo vršil v Stockholmu kongres mednarodne zbornice. Na dnevnem redu je vprašanje železniškega, zračnega in pomorskega prometa, predpis določb o iztovarjanju, čekovnega in meničnega prava, trgovskih kreditnih pisem, dvojnega obdavčenja, pravne zaštite obrtništva, plačilna izenačenja v mednarodnem prometu, mednarodnega zasebnega prava, mednarodnega telefonskega prometa in eksekvatur.

Pogledi na gospodarsko leto 1926, nova publikacija Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, je na prodaj pri založnici in v knjigarnah.

J. Zadavec:

Roke proč!

Z zanimanjem in obenem z zadovoljenjem sem posnel v uvodnih člankih zadnjih števil »Trgovskega lista« pričetno ofenzivo organiziranega slovenskega trgovstva in industrije proti nameravanemu atentatu na našo najvišjo gospodarsko institucijo, odnosno borbo, ki se je začela proti vlačanju politike v našo Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, ki se pripravlja s prozornim namenom, da se zadovolji neke nezadovoljneže, ki hočejo zaneesti tudi v ta naš gospodarski parlament nemire in strankarstvo.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je vsled svoje sestave in po svojem vzornem delu slovela kot najvažnejša gospodarska institucija celokupnih slovenskih pridobitnih krogov in je naravno, da se je v očigled nevarnosti v predmetu dnevne politike stoječih eksperimentov postavila trgovina, obrt in industrija v zaščito svojih pravic in svoje eksistence najodločneje v bran.

Razumljivo in razveseljivo je, da je tudi slovensko obrtništvo v Ljubljani, zastopano v Zvezi obrtnih zadrug in tamošnjem agilnem Slovenskem obrtnem društvu, izreklo svoj interes, toda obžalovati je le, da se je tudi pri tem obrambnem delu zopet pozabilo pritegniti odnosno imenovati štajerske oficijelne obrtne kroge, ki so zastopani v lastni Zvezi zadrug za mariborsko oblast.*

Iz tega razloga se oglašam: Nočem, da bi bil efekt akcije manjši, še manj pa hočem, da bi se mislilo, češ, da ne bi mariborska Zveza v polnem soglašala z akcijo proti res nevarni nakani politizacije zbornice.

Sledeč proglasu Zveze trgovskih gremijev stoji obrtništvo mariborske oblasti na stališču, da je zbornica interesno zastopstvo vseh gospodarskih panog, od katerih ne sme biti ne ena ne druga skrajšana v svojih pravicah. V zbornici ne sme biti ne majorizacij ne zastostavljanja, v njo spadajo najboljši in najsposobnejši predstavitelji našega stanu v skupnosti misli in dela iz vseh kategorij.

Vsaka kategorija ima po obsegu svoje stroke svoje želje in zahteve. Podeželski obrtnik ima čisto drugačne kot obrtništvo v mestih in trgih. Kam pridemo, če bodo v vprašanju vajeništva odločevali samo oni, ki so številčno najmočnejši, ki pa sorazmerno s svojimi višje obdačenimi tovariši vzdržujejo najmanj vajencev. Po enakem načelu postane tudi vprašanje glede pomočništva, glede socialnih in davčnih bremen in drugih vsakodnevnih življenjskih potreb srednjih in večjih obrtov.

Po čutu pravičnosti si ne morem rešiti vprašanja, kakaj bi n. pr. v industriji odločevali edinole v višjih kategorijah včlanjeni večji in veliki obrtniki oziroma mali industrijci nad interesi veleindustrije, med katere spada n. pr. Trboveljska premogokopna družba, ki plačuje nad 1 milijon dinarjev zborničnih doklad. Zakaj bi neki slučajna številčna nadmoč obrtništva, — po večini ne rokodelstva, — v sedajni 4. skupini imela svojo odločujočo besedo nad ostalim, na žalost brez lastne krivde višje obdačenim obrtništvom, ki temu primerno plačuje visoke prispevke k vzdrževanju zbornice?

* Kakor znano, se je tej akciji medtem pridružila s posebnim telegramom tudi Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru.

Da bi zavedno obrtništvo, sledeč trgovstvu in industriji, obrnilo v predvidenih razmerah zbornici hrbet in nič bolj kot to ima prav g. inž. Šuklje, ki svari pred politizacijo trgovske in obrtne zbornice.

Zbornične volitve so stale davkoplačevalce precejšnje vsote. Zakaj po nepotrebnem novih volitev? Zakaj nov volilni red, ko so vendar za sedanjega glasovali tudi oni, ki hočejo danes novega in ki so potem, ko so se izvršile po njih želji male spremembe,

Občni zbor gremija trgovcev Celje.

Zbor se je vršil v navzočnosti 29 članov na 24. marca 1927. Uvodoma je pozdravil načelnik g. Stermecki in otvoril zbor. Orisal je predvsem delo načelstva od zadnjega občnega zbora in ugotovil, da se zglasila dolžnosti ne izvršujejo vseskozi pravilno in v določenem roku. Omenil je, da se spričevala ne izstavlja primerno. Velikokrat manjkajo navedbe o nrvstvenem obnašanju, o pridnosti, o strokovni izobrazbi in o uspehu pri poslovanju. Ti podatki morajo biti v vsakem spričevalu, da služijo uslužbencu kot dokaz njegove sposobnosti in da nudijo službodajalcu potrebna pojasnila.

Poročal je nadalje, da je načelstvo podvzelo korake za združenje celjske mestne in okoliške občine v svrhu večjega vpliva v gospodarskem in političnem oziru in da se je trudilo, da omeji kolikor le mogoče krošnjarstvo in pribori zakonitemu trgovstvu potreben ugled. Ugotovil je, da oblasti ne podpirajo to prizadevanje zadostno. Omenil je nadalje škodljivo postopanje inozemskih potnikov, kateri nabirajo celo pri zasebnih naročila in zelo škodujejo domačim trgovcem. Ugotovil je, da je gospodarstvo v zelo težki krizi, iz katere bo pomagalo le složno intenzivno delo. »Da izvozimo iz teh zelo težkih časov, je dolžnost skupnega dela vseh članov trgovskega stanu, naj si bo trgovci ali uslužbenci. Trgovci naj ima vedno svoj cilj: kako sebi koristi, ne pa kako tovarišu (konkurentu) škodovati; nadalje previdno nakupovati in režijo zmanjšati na minimum. Uslužbenci pa naj podpirajo trgovce z vestnim in intenzivnim delovanjem in tudi gledajo, da se režija v vsakem oziru primerne zaslužku znižuje.«

Nato je podal tajnik g. Dolinšek svoje poročilo, iz katerega posnemamo: Gremij je imel koncem leta 1925 246, med letom je pristopilo 12, izstopilo pa 11, tako da šteje koncem leta 1926 247 članov, med temi dva prostovoljna, od ostalih odpade 181 na moški spol in 64 na ženski spol. Pomočnikov in drugih nameščencev v trgovinah je bilo koncem leta 1925 407, koncem preteklega leta pa le 389, njihov število se je torej zmanjšalo za 18. V učnem razmerju je stalo koncem leta 1925 99, koncem leta 1926 pa le 97 oseb, torej koncem leta 1926 manj 2, od teh je 64 vajencev in 33 vajenk. V letu 1926 je bilo nanovo sprejetih 33, med letom je bilo oproščenih 24, izstopilo in odslovljenih je bilo pa 11, torej prirastek 33, odpadek pa 25. Vložni zapisnik za leto 1926 izkaže 1447, leta 1925 pa le 1097, v letu 1926 več 350 številk.

Načelstvo je na svoji zadnji seji sklenilo, da se članom, kateri ne izpolnjujejo prijavne in odjavne dolžnosti v redu, naloži globa za prvi slučaj 50 Din, za drugi 100 Din in za tretji 300 Din. Te prijavne dolžnosti so predpisane v obrtnem redu in gremijskih pravilih ter so zelo važne radi spričeval, katere more načelstvo le tedaj potrditi, če se strinjajo z vpisi v katastru gremija.

Načelstvo je zastavilo ves svoj vpliv, da se je obrtni referat vrnil mestnemu magistratu, v kolikor zadeva trgovce. Sodelovalo je pri spremembi zveznih pravil in stavilo 14 predlogov, o katerih naj bi Zveza razpravljala; izjavilo se je za odpravo trošarine na kavine nadomestke in stavilo pri ugotovitvi pokvarjene paprike v prometu predlog, da se tista pri uvozu z analizo preišče in uvoz pokvarjene za brani. Napravilo je vlogo, da se poš-

izposlovali tudi ministrovo odobritev. Zbornica naj tudi za naprej velja kot ideal narodno-gospodarskega in ne strankarskega dela, v njej naj bo mesto in glas za gospodarske panoge vseh skupin in v njej naj velja načelo medsebojnega razumevanja v stalnem stremljenju po mirnem in uspešnem delu v prid celokupnosti. Onim pa, ki v strasti, da zadoste sebičnim ali kakršnikoli drugim namenom, tega razumeti nečejo, velja naslov tega članka: »Roke proč od zbornice!«

ni zavitki z ozirom na prostovoljno plačilo za čezmorsko carinjenje hitreje dostavljajo. — Vložena je bila prošnja za znižanje občinske doklade na žganje. Znižanja nismo dosegli, zvišana pa od občinskega sveta vendar ni bila. — Dalje je bila vložena na Zbornico prošnja, da izposluje podaljšanje ležarine prostega časa pri carinskih predmetih od dveh na tri dni, ker ni mogoče v ležarine prostem času vložiti niti deklaracije.

Novi davčni zakon ne obeta trgovcem pomirjenja. Po dosedanem predlogu bi znašala obremenitev trgovcev s pridobitno in dohodnino v dinarjih:

od dohodka:	pri nas	na Češkem	v Avstriji
20.000 Din	3.200	549	1.400
50.000 Din	8.800	2.520	4.150
100.000 Din	18.823	7.359	10.400
120.000 Din	23.225	9.615	13.757
200.000 Din	41.325	20.458	26.484

Za zboljšanje položaja trgovcev je načelstvo predlagalo: 1. izključno porabo trgovsko izobraženega osebja tudi v konzumah; 2. znižanje davkov; 3. omejitev novih trgovin; 4. vpeljavo teoretične in praktične skušnje po petih letih za pomočnike izvemši akademike, ki hočejo postati samostojni trgovci, in 5. omejitev števila vajencev posebno v trgih in vaseh, vse to po celi državi enotno.

Nadalje se je načelstvo pečalo z vprašanjem izboljšanja železniškega prometa, s carinskimi vprašanji krošnjarstva, glede ustanovitve skladišč soli itd.

Trošarina na špirit se zniža in je jugoslovanski poslanski klub zbornico obvestil, da je finančni minister pristal na podpis zalog na dan ko stopi znižanje v veljavo.

Računski sklep za preteklo leto je bil zelo ugoden. Za tekoče leto ostanje vse pristojbine in doklade nespremenjene kakor leta 1926.

Predsednik g. Stermecki je nato navedel, da je obče vsem znan obstoj 10urnega delovnega časa pred vojno, katerega bi bilo tudi sedaj uveljaviti, ker so se razmere že kolikor-toliko ustalile. Veliki župan ga je že dovolil, izpeljavo pa je že po par dneh ustavil na poziv ministrstva za socialno politiko, ker so se nameščenci pritožili. Predlagal je v tej zadevi sklep in dal po tajniku prečitati sledeči predlog:

Na občnem zboru gremija trgovcev Celje dne 24. marca 1927 je bila sprejeta sledeča resolucija:

Odločilo zahtevamo: 1. da minister za socialno politiko v sporazumu z ministrom za trgovino in industrijo določi delovni čas v vseh trgovinah v vseh krajih cele države z 10 urami na dan v skladu z določbo § 6, 6. odstavka, zakona o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1922, Službene Novine št. 128 iz leta 1922, ker ni posej po naravi in teži tak, da bi mogel delovni zmoglosti poedinca tudi z ozirom na različnost telesne in duševne kreposti v tem času kakorkoli škodovati. 2. da se določi splošen nedeljski počitek v vseh krajih cele države brez vsake izjeme.

Ta resolucija je bila soglasno sprejeta.

Na predlog gosp. Misleja so bili za zvezni občni zbor izvoljeni isti delegati kakor lani, to so gg.: Stermecki, Lukas, Fazarine, Leskovšek in Loibner.

Za leto 1926 je odločil žreb izločitev članov gg. Loibner in Strupi. Izvolili pa so se soglasno kot člana gg. Loibner in Strupi in kot namestnik g. Vrtovec z dveletno poslovno dobo. Za leto 1927 je določil žreb izločitev članov gg. Goričar in Cerlini ter namestnika g. Božiča. Ker po izjavi g. Leskovška g. Goričar izvolitve ne sprejme, so se izvolili soglasno kot člana gg. Kramerin Cerlini, kot namestnik pa g. Mislej s triletno poslovno dobo.

Na predlog predsednika je bil v obrambo proti inozemskim potnikom soglasno sprejet sklep, da se izdelata utemeljena tozadevna resolucija in predloži velikemu županu.

Na predlog predsednika pomočniškega zbora g. Jamnika se je sklenilo, da se napravijo koraki za uvedbo direktnih vlakov iz Celja v Rogatec in nazaj.

Mirno in dostojno poteklo zborovanje je predsednik g. Stermecki z zahvalo vsem navzočim zaključil ob 22. uri.

Lipski velesejem.

Kdor je že bil enkrat na Lipskem velesjemu, ta ga obišče gotovo tudi drugič. Tako sem tudi jaz tokrat zopet obiskal ta sejem. Vožnja je zelo prijetna, posebno ker so dobre zveze. Najkrajša pot gre iz Maribora preko Dunaja—Prage—Dresdena—Leipzig. Ako se pelješ zvečer ob 20. uri z osebnim ali ob 1.25 zjutraj z brzim vlakom iz Maribora, si ob pol 7. uri zjutraj z enim ali drugim vlakom na Dunaju. Od tam kar iz Franc Jožefovega kolodvora ob 8. uri do Prage itd. ter si že ob pol 22. uri zvečer v Lipskem. Že kolodvor sam s svojimi 25 tiri je nekaj impozantnega. Zlasti je lega v centru mesta zelo praktična. Na dan otvoritve je bilo v Lipskem 100.000 tujcev. Po ulicah, ki so vse ravne in široke, a ne predolge, je zelo živahno. Ponoči vidiš velikansko svetlobno reklamo. Ne samo, da so izložbe in zidovje hiš polno reklam, ampak cele strehe. Luči v raznih barvah kar mrgole ter v prvem trenutku ta pogled človeka kar prevzame. In promet na ulicah! V prvem trenutku si misliš, ali je sploh mogoče tako živahen promet (avtomobili, motorji, kolesarji, vozovi, pešci), ne da bi se zgodila katerakoli nesreča. Vse gre najlepšem redu. Na vsakem križišču v sredini je višji prostor za stražnika, ki daje znamenja, katero stran ima pasirati, a drugi od druge strani morajo čakati, dokler ni za nje prehod dovoljen. Pometači s posebnimi pripravami čistijo noč in dan.

Kdor si hoče ves sejem natanko ogledati, mora tja večkrat, najmanj pa vsaj dvakrat, kajti v osmih dneh si tudi pri še tako natančnem zanimanju ne more ogledati polovice. Saj je n. pr. tehnični sejem, ki zavzame prostor četrtine Maribora, sam tako velik in tako zanimiv, da se rabi za ogled tega najmanj tri do štiri dni. Potem n. pr. sejem za tiskarske in knjigoveške stroje. Katerega to zanima, rabi za to gotovo en dan. Knjižni sejem zavzema več objektov, po štiri do pet nadstropij visokih, tako tudi za papir, galanterijo itd. mnogo sličnih objektov. Del galanterije se nahaja celo na trgu sv. Avgusta v velikanskih podzemskih prostorih. V vsakem takem prostoru je tudi majhna restavracija. Seveda imajo tudi razne druge države svoje sejsmske prostore. Tako n. pr. Českoslovaška, Avstrija, Rusija, Švedska, Kitajska itd., vse je v krasnih palačah. Edino Jugoslavije ni najti nikjer. Pač, na tobačnem oddelku je vendar tudi Jugoslavija, toda tudi tam igra precej klaverno vlogo. Ima kvečjemu tri kvadratne metre prostora. Tako je bilo vsaj lansko leto. Letos tega nisem videl. Treba bo, da se tudi naša država na tem sejmu boljše udeležuje.

Razvea mnogih oddelkov je še videti v velikanskem poslopju umetno obrtno razstavo in letos prvič v za to novo sezidanem poslopju blagovni muzej. Posebno pozornost vzbuja velikanska in originalna reklama. Tu najdete velike izložbe z gibajočimi se figurami, tam zopet izlož-

be z živo reklamo. V tej izložbi si n. pr. mlado deklo oblači eleganten kostum, tam zopet si ogrne predpasnik, tam zopet poskuša čevljev, tam se zopet kaže kak najnovejši patent itd. Z eno besedo: reklama brez konca.

Zivljenje ob sejsmskih dneh ni po ceni. Kljub temu, da imajo zlato valuto, so cene tudi v splošnem visoke. Poizvedoval sem tudi o tem, pa se mi je razložilo, da imajo tudi tam velike davke in režije. V splošnem se živi v Lipskem zelo skromno.

Ako primerjamo cene pri nadrobni prodaji s cenami na debelo, vidimo, da je diferenca precej velika, toda to ima glavni vzrok v izredno visokih režijah. Vendar se pa tam ne ubijajo medseboj z umazano konkurenco. Cene so za en in isti predmet povsod enake. Vsa kupčija se giblje v dostojni obliki. Sploh je ustroj trgovine in industrije tamkaj popolnoma drugačen kot pri nas. Priporočljivo bi bilo, da bi naši poslovni krogi ob priliki napravili tja skupen izlet. Gotovo bi to vsakega zanimalo in bi vsakdo pri tem marsikaj investiral.

H koncu moram še omeniti, da so vse obmejne države dovolile 25% železniški popust. Tako sem dobil od tukaj do Dunaja znižano vožnjo in ravno tako z Dunaja preko Prage v Lipsko. Pravico sem imel do znižane vožnje tudi nazaj. Ko sem v Lipskem najpoprej v sejsmskem uradu in potem tudi še na kolodvoru s predložitvijo legitimacije zahteval znižano vožnjo, se mi je reklo, da bi si mogel že pri vožnji tja vzeti celo in pol karte, kar velja za obe vožnji. Primoran sem bil torej kupiti celi listek do češke meje. Od tamkaj do doma sem pa zopet dobil znižano vožnjo. Iz tega torej sledi, da so bili celo Nemci v tem oziru še premalo informirani. V. Weixl.

Fr. Zelenik:

Moderno knjigovodstvo.

Če primerjamo naravnost velikanski napredek tehnike, prometa, vede itd. z razvojem knjigovodstva, moramo ugotoviti in priznati, da je knjigovodstvo neverjetno zaostalo ter se drži krčevito srednjeveških, danes nepraktičnih in nesmolrenih predpisov, nazorov, pravil in zakonskih določb, ki nikakor ne odgovarjajo potrebam in obsegu moderne trgovine ter modernega gospodarstva.

Od roda do roda, iz učne knjige v učno knjigo se vlečejo stotine let stari predpisi, nauki in nazori. Tudi danes se prisoja knjigovodstvu tisti pomen in tista meja, kakor pred sto in sto leti. Še danes se smatra za višek natančnosti, pravilnosti, reda in zanesljivosti lepo pisano, zaporedno vknjiževanje v vezano in paginirano temeljno knjigo s podrobnim na metre merjenim besedilom za vsaki poslovni dogodek, podobno povesti za priprosto ljudstvo, zamudno in v pogreške zaljubljenega prenašanje v glavno knjigo itd. Še danes se dobe knjigovodje in njihovi epigoni, ki smatrajo vsako delitev dela, porabo pomožnih knjig itd. za nepravilno ali celo nedopustno, ker po njihovem mnenju manjša preglednost, zanesljivost in ne vem kaj še vse, ki smatrajo italijanski način knjigovodstva za višek natančnosti, pravilnosti in porabnosti. Najbrže se jim dozdevajo idealni tisti časi, ko je knjigovodja z gosjim peresom v roki, zatopljen v skrivnostne številke, sedel na stolu z vitlom pred lepo okovanimi in težkimi folijanti na visoki mizi.

Ni čuda, če radi take zastarelosti nazorov, predpisov in načina ni prisojal in ne prisoja tudi izobražen trgovec ali industrijec knjigovodstvu tistega pomena in tistega mesta, kakršno mora imeti v modernem trgovskem ali industrijskem podjetju.

Brezmiselno, shematično, mehanično in zamudno vpisovanje, prepisovanje in prenašanje, ljubosumno čuvanje tajnosti knjigovodstva in skrivnosti njegove vede, katero je poznal le majhen krog, je zelo škodovalno ugledu in razvoju knjigovodstva. Zato pa še danes vodijo tudi obsežna podjetja ali trgovine nezadostno in nepravilno knjigovodstvo, je mnogim saldakonti njihova »Glavna knjiga«.

Zakon pač predpisuje knjigovodstvo, toda nihče ne vprašuje, če, kako in kako se vodijo knjige.

Tudi v slučaju konkurza, ko igrajo

Grosisti, ki iščejo odjemalcev med trgovci na deželi, morajo inserirati v »TRGOVSKEM LISTU«!

trgovske knjige vendar važno vlogo, nihče ne vprašuje in ne gleda, ali je bilo knjigovodstvo praktično in pripravno, ne, ampak važno se jim dozdeva, če so knjige strogo po starodavnih predpisih, ali je vknjiženo vse v vezane in številke knjige, vrejene po času in z besedilom kar na metre, če obstoji inventura in bilanca in če je oprta na knjige itd. Nihče ne vpraša, če je tako po paragrafi in predpisih oblikovano knjigovodstvo bilo tudi primerno za podjetje in je odgovarjalo njegovim potrebam.

V novejšem času so krenili tudi pri nas nazor o potrebi in veljavi knjigovodstva na pravo pot. Nadaljevalne in druge trgovske šole širijo znanje, z razvojem trgovine in industrije pa raste potreba knjigovodstva. Uvaja in širi se sistematično knjigovodstvo vsled potrebe. Dober širitelj knjigovodstva so tudi vedno bolj sitne in tudi moderne davčne oblasti s svojimi večnimi in neštevilnimi »pomisleki«. Pri nas poredkoma naletimo na italijanski način, ker je prezamuden in preokoren. Svoječas v drugih deželah tako obratnega »zbirnega journala« pa sploh ne najdete, kakor so ga tudi drugod zagnali med staro šaro. Pri nas se uvaja »amerikanski« način, ki je tudi nastal v Italiji ali v Franciji, ne vem natančno, kjer pa ni našel ugodnih tal, pač pa so ga Amerikanci zoblikovali, pa nam ga dali kot svojo iznajdbo.

V drugih deželah se pojavljajo skoraj dnevno modernizatorji z novimi oblikami knjigovodstva. Večina se jih drži ameriškega dnevnika, noben pa italijanskega. Le nekateri ga skušajo odpraviti ter zidajo svoj način na sistematično vrejevanje prilog, spojeno s takojšnjimi kontrolnimi napravami. Velebanke in velepodjetja porabljajo tudi stroje za korespondenco. Celo fotografski aparat je v službi knjigovodstva; knjigovodski material, vknjižbe v knjige, inventura in bilanca, kontokorenti in drugo se kar fotografira s kontofotom (firme Goerz, Berlin). Vsi modernizatorji se jako ogibljuje vezanih knjig. Večina je obdržala kot vezane knjige le dnevnik in njegove pomožne knjige (blagajniška, računске in druge). Glavna knjiga, saldakonti itd., se umikajo gibčni kartoteki in drugim pripomočkom.

Mnogo inozemskih velebank baje sploh ne porablja vezanih knjig, ampak se vknjižuje na posebne obrazce, ki se potem povežejo v knjige.

Vseh novih načinov ne morem naštet, ker za vse niti ne znam, kakor tudi ne poznam vseh tu naštetih, ker nimam za to ne denarja in ne prilike. Slišal in čital sem o načinu: Hollerith, Unograph, Taylorix, Schaber, Moa, Zichzef, Safca, Rationell, Kopeigraph, Definitiv, Infinitum, Zwoschrift, Rueck in drugi.

Enega teh načinov sem videl v nekem mariborskem podjetju. Način je imeniten, ali se mi vendar ni povsem dopadel.

Jaz sem vnet zagovornik za naše razmere jako pripravne ameriškega dnevnika, toda s temeljito delitvijo dela. V dnevnik naj pride kolikor mogoče malo posameznih vknjižb, ki se naj zbirajo v pomožnih knjigah. Za blagajniške posle naj bo ena knjiga, ravnatako za čekovne (poštnohranilnične) in bančne posle ena knjiga, za prejete račune in za izdane račune po ena knjiga, ali ena knjiga z ločenimi stolpci, za surovine posebna, za fabrikacijo in njene oddelke posebna pomožna knjiga itd. in iz teh pomožnih knjig se prenaša v določenih rokih v glavni dnevnik. Ako se delo deli, tedaj ne trati drago plačani knjigovodja svojega časa s postranskimi vknjižbami, ampak mu ostaja čas za nadzor dela podrejenih in za obdelovanje odjemalcev. Delo ne zaostaja, kontrola je veliko večja in poneverbe ali manipulacije so otežkočene.

Večan naj bo dnevnik in njegove pomožne knjige. Saldakonti in drugo naj bo na kartoteki.

Pišimo kolikor mogoče malo. Vsaka vknjižba mora biti podprta s prilogami, zato se mora vknjižba sklicovati na njo. Priloge so glavno dokazilno sredstvo, tedaj se morajo vrejevati sistematično in vestno.

Knjigovodstvo mora biti temelj in opora komercijalnemu in tehničnemu poslovanju v vsakem podjetju. Brez pra-

vilnega knjigovodstva ni uspešne organizacije dela, kakor brez organizacije ni knjigovodstva. Posebno v industrijskih podjetjih mora temeljiti kalkulacija in organizacija le na najpopolnejšem knjigovodstvu. Ono mora tudi dati najpodrobnejšo sliko delovanja oddelčenih podjetja, gibanja surovin in izdelkov.

Kadar bo tudi pri nas in v naših podjetjih knjigovodstvo glavni temelj kalkulaciji in organizaciji ter sredstvo kontrole, tedaj bo živelo primerno zaupanje, vpoštevanje in spoštovanje.

Pretekli so časi, ko je bilo knjigovodstvo le shematično in mehanično zapisovanje poslovnih dogodkov.

Trgovina.

Naš izvoz živine. Leta 1920 je znašal izvoz živine in mesnih izdelkov 197 milijonov 85.471, leta 1922 1.532.931.621, leta 1923 3.061.783.017, leta 1924 2.961 milijonov 585.373 in leta 1925 pa 1.985 milijonov 913.587 Din. Ako bi gojili pri nas boljše pasme, bi bila vrednost izvoza naše živine še večja.

Vpisi v trgovinski register. Izdelovalnica kandidat »Jora«, Anton Fazarinc, Celje, Nikola Batinica, Maribor, Jakob Stampar, Prisika, Alojzij Lovrec, Slabšina, Alojzij Premrov, Vizenica in Stavbena tehnična pisarna »Tehna«, družba z o. z., Ljubljana. Izbrisala se je nastopna firma: Thomas Götz, pivovarna, Maribor.

Konkurzni oklic. Razglašen je konkurz o imovini Janeza Hirsmana, posestnika in trgovca na Krtini, pošta Dob. Prvi zbor upnikov je bil pri okrajnem sodišču na Brdu dne 2. aprila 1927 ob desetih. Gglasitveni rok do dne 7. maja 1927. Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 21. maja 1927 ob desetih, in o imovini Miloša Simončiča, trgovca v Sevnici. Prvi zbor upnikov pri okrajnem sodišču v Sevnici dne 13. aprila 1927 ob devetih. Oglasitveni rok do dne 10. maja 1927 pri istem sodišču. Ugotovitveni rok pri istem sodišču dne 25. maja 1927 ob devetih.

Obrt.

Iz Seje Obrtne banke SHS. Dne 27. in 28. marca t. l. se je vršila v prostorih Zanatske komore v Beogradu prva plenarna seja, katere se je udeležil tudi zastopnik Slovenije upravni svetnik g. Eng. Franchetti. Po pozdravnem govoru bančnega predsednika g. Milana Stojanovića se je vzelo na znanje poročilo, da je ministrstvo za trgovino in industrijo imenovalo za državnega komisarja banke g. dr. Milana Lazarovića, inspektorja v ministrstvu trgovine in industrije in v nadzorni odbor pa g. Milivoj Savića, Mihajlo Zotića in direktorja Narodne banke g. Sajnovića. Članom upravnega sveta državne banke se istočasno dovoli sodelovanje pri drugih denarnih zavodih, če niso direktno v nasprotju z interesi državne obrtne banke. Za kavejci morajo položiti najmanj 100 svojih delnic državne obrtne banke. Po čl. 45. bančnih pravil se je odobrilo imenovanje g. Milana Dragiča za ravnatelja banke v Beogradu in g. Vjekoslava Turnerja za ravnatelja glavne podružnice v Zagrebu. Centrala v Beogradu in glavna podružnica v Zagrebu pričneta poslovati z 1. majem t. l. Otvoritev podružnic v Ljubljani, Sarajevu itd. se določi na prihodnji plenarni seji uprave, ki bo meseca maja ali pričetkom junija. Člane upravnega sveta iz omenjenih krajev se pooblašča, da med tem skličejo sestanke delničarjev, na katerih se naj določi teritorij podružničnega poslovanja in poslovni odbor podružnice. Za podpis bančne firme za Beograd in Zagreb se je določil ravnatelj, predsednik ali njegov namestnik in pa dežurni član uprave. Člani upravnega sveta centrale, kakor tudi podružnic ne smejo izrabljati kredita niti podpisovati menic drugim posilcem. Obrestna mera za kredite pri-

vatnikom se je določila do konca tekočega leta po 10%, za kreditne zadruge pa 8%, za obrestovanje vlog pa 6% za vezane, za nevezane vloge pa 5%. Za dežurno službo članov upravnega sveta v Beogradu se je določilo za tekoče leto dvakrat po 15 dni. Članom upravnega sveta se plača, če potujejo v interesu bančnega poslovanja, voznja II. razreda brzovlaka in 250 Din dnevnic, isto velja za bančne ravnatelje, za inspektorje II. razred brzovlaka in 150 Din dnevnic, za druge nastavljenice pa III. razred brzovlaka in 100 Din dnevnic. Sprejem ženskega uradnega osebja v centrali, kakor tudi v podružnicah, naj se omeji le na izredno dobro kvalifikacijo in tudi to le za omejeno število.

Občeslovensko obrtno društvo v Celju je imelo te dni svoj občni zbor. Društveni funkcionarji so podali svoja poročila, iz katerih je bilo razvidno lepo in uspešno delovanje društva v minulemu letu. Sprejeta so bila tudi nova pravila. Društvo se bo odslej imenovalo »Slovensko obrtno društvo v Celju«, z delokrogom za sodni okraj Celje. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika zopet g. Ivan Rebek.

Iz naših organizacij.

Opozorilo društvom in članom gremija trgovcev v Ljubljani. Nahajamo se v tako hudem boju za obstanek, da naše trgovine, ki ječe pod bremenom davkov in socialnih dajatev, nadaljnih prostovoljnih davščin v dobrodelne in društvene svrhe ne zmorejo več. Naša trgovina se ima resno boriti za svoje vsakdanje življenje in omaguje tako, da mora predvsem pri današnji hudi konkurenci gledati, da zmanjša režijske stroške, če hoče obstati. Na temelju gornjih ugotovitev je občni zbor sprejel naslednji sklep: »V smislu sklepa občnega zbora Gremija trgovcev v Ljubljani z dne 29. marca 1927 je članom gremija prepovedano dati društvom ali korporacijam darila bodisi v denarju ali blagu. Člane, ki se ne bodo strogo držali sklepa občnega zbora, naj-gremijsko načelstvo v smislu § 24. gremijskih pravil ostro kaznuje. Sklep stopi takoj v veljavo. Tozadavna opozorila se dobe v Gremijskimi pisarni proti odškodnini 5 Din. Opozorila je nabiti v trgovini na vidnem mestu. Načelstvo.

Sreski gremij trgovcev v Celju naznaja vsem svojim članom, da je v tajništvu s 1. aprilom t. l. postavljena telefonska postaja pod števil. 132. — Načelstvo.

Sreski gremij trgovcev v Celju opozarja: Vsi člani »Sreskega gremija trgovcev v Celju«, torej trgovci z mešanim blagom, ki so v posesti osebne pravice, katerim je bilo točenje alkoholnih pijač na podlagi razpisa ministrstva notranjih zadev U. br. 7868 z dne 6. marca m. l. zabranjeno, ker se njih obrati ne morejo prištevati med podjetja, ki jih našteva čl. 82., 1. odstavek pravilnika o gostilnah, kavarnah in ostalih obratovalnicah z alkoholnimi pijačami in ki so v zadnjem času od pristojnih sreskih poglavarjev prejeli zadevne odloke, se nujno opozarjajo in naprošajo, predno vložijo pozive, naj se nemudoma obrnejo na tajništvo »Sreskega gremija trgovcev v Celju«, kateri jim bo s potrebnimi informacijami na razpolago. Tudi tisti člani se vabijo, ki so prizive že vložili, da pridejo do potrebne informacije, kajti gre se le za formalni postopek, na katerega ni nihče računal in od katerega je vsaka nadaljna rešitev odvisna. To velja za tiste člane, ki so že v posesti osebne pravice in točilne pravice in nimajo še potrjena o usposobljenosti lokalna kakor predpisuje to čl. 84., 2. odstavek cit. pravilnika.

Praznovanje praznikov in trgovine. — Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča članstvo, da je bil na rednem letnem občnem zboru dne 29. marca 1927 sprejet sklep, da se v bodoče praznujejo sledeči prazniki: 1. januar (Novo leto), 6. januar (sv. Trije kralji), 19. marec (sv. Jožef), velikonočni ponedeljek, binkoštni ponedeljek, sv. Rešno Telo, 29. junij (sv. Peter in Pavel), 15. avgust (Vnebovzetje), 1. november (Vsi sveti), 1. december (praznik Ujedinjenja), 8. december (Brezmadežno Spočetje), 25. december (Božič) in 26. december (sv. Štefan). V teh dneh mora delo v trgovinah počivati celi dan. — Načelstvo.

RAZNO.

Zakon o vodnih zadrugah. V generalni direkciji vod je zbran ves potreben material za izdelavo novega mednarodnega zakona o vodnih zadrugah. Te dni bo imenovana komisija strokovnjakov, ki bo ta zakon sestavila. Zakon bo izdelan na moderni podlagi in bo omogočal enotno poslovanje vseh vodnih zadrug v naši državi. V zvezi s tem je tudi vprašanje večjega inozemskega posojila, s katerim bi bilo mogoče sistematično izkoristiti naše vodne sile.

Prisilna poravnava in beograjska trgovska zbornica. Na zadnji plenarni seji, ki se je vršila te dni, se je beograjska trgovska zbornica ponovno bavila z vprašanjem prisilne poravnave in sklenila sledečo resolucijo: Prisilna poravnava izven konkurza je dobra in koristna pravna institucija, ali samo tam, kjer je v veljavi dober konkurzni red. Naš konkurzni red ni dober. Vsled tega bi tudi najboljši zakon izven konkurza več škodoval nego koristil. V današnjih gospodarskih prilikah je dober konkurzni red in dobra prisilna poravnava izven konkurza bolj potrebna, kakor je kadarkoli bila. Zbornica naglašuje nujno potrebo, da pristojni faktorji s sodelovanjem gospodarskih krogov takoj izdelajo in v najkrajšem času uveljavijo nov konkurzni red za celo kraljevino, ki naj bi konkurzno postopanje pospešil in pocenil in ustvaril tudi pogoje za prisilno poravnavo izven konkurza.

Mednarodni urad dela. Dne 1. t. m. se je pričelo novo zasedanje sveta Mednarodnega urada dela, ki razpravlja o raznih delavskih in specialnih vprašanjih.

Meliorizacijska razstava Češkoslovaške republike v Pragi 1928. V okvirju letošnje poljedelske razstave v Pragi bo de prirejena posebna meliorizacijska razstava. Sodeč po pripravah, katere je začelo poljedelsko ministrstvo v sporazumu z ostalimi uradi javne poljedelsko tehnične službe ter pristojnimi korporacijami, bode omenjena razstava celodržavnega značaja in bodo na isti zastopane vse panoge, ki so v zvezi z meliorizacijskimi podjetji. Ta razstava bo imela sledeče skupine: 1. Poljedelsko ministrstvo; 2. do 6. Češka, Moravska, Šlezija, Slovaška, Podkarpatska Rusija; 7. iznajdbe; 8. šolstvo; 9. časopisna in književna literatura; 10. vodnogospodarske organizacije; 11. stroji vodometerski ter drugi, stavbeni stroji in orodje, črpalnice in črpalne postaje itd. Razstava bo de smotreno izpopolnjena z vršitvijo kongresov, konferenc in posvetovanj ter s strokovnimi ekskurzijami in izleti.

Rusi in Francozi. »Matin« prinaša poročilo o nanovo započelih pogajanjih med Rusi in Francozi glede ureditve ruskih dolgov v Franciji. Težkoče se javljajo v treh važnih točkah: 1. Ne morejo se zediniti glede letnih plačil. Rusija predlaga plačilo 55 milijonov zlatih frankov na leto, skoz 62 let; prva odplačila naj bi bila zelo nizka, nato naj bi se pa stopnjema dvigala. Francozi pa pravijo, naj bo letna povprečnost 80 milijonov zl. frankov. 2. Sovjetska Rusija zahteva, naj bo delno odplačilo ruskih dolgov v zvezi s trgovskimi krediti, ki naj jih Francija zagotovi. To se pravi: Rusija bo šele tedaj začela plačevati, ko bo dala Francija Moskvi nov denar na razpolago. 3. Rusi nočejo o kakšni odškodnini za nacionalizirana francoska podjetja v Rusiji sploh nič slišati. — V Parizu izhajajoči ruski časopis »Renaissance« izjavlja, da ni prinesel Rakovskij iz Rusije nobenih novih inštrukcij in da tudi pri novo započelih pogajanjih nobena država noče

spremeniti svojega stališča. Ta spor glede ruskih dolgov je že 10 let star in se konča vsako pogajanje zmeraj na temle zaključku: Francozi pravijo: dajte nam najprvo posojeni denar nazaj, nato vam kreditiramo; Rusi pa, najprvo nam kreditirajte, nato vam bomo vrnili. Zato je tudi prva gornja točka čisto odveč.

Poljsko gospodarstvo. Likvidnost denarja na Poljskem je velika; banke, zlasti državne, imajo preobilico depozitov. A likvidnost je samo začasna in se je gospodarski položaj le malo zboljšal. Trajno aktivna trgovska bilanca, previsoki državnega proračuna in iz inozemstva dotekajoči kredit so omogočili Poljski banki znižanje obrestne mere in so dali vladi povod za zakonito določitev 10 odstotne obrestne mere na leto. Hkrati so dali posestniki dolarjev vedno večje zneske na trg, ker smatrajo stabilizacijo zlata za sigurno in ker placiranje dolarja ne nese posebno veliko. To je bil vzrok, da se je devizna zaloga Poljske banke zvišala za skoraj 80 milijonov zlatih frankov. V zadnjem času se je začelo občinstvo zelo zanimati za efektno borzo. Kot zelo razveseljivo označajo dejstvo, da je postalo povpraševanje po državnem posojilu prav živahno. V zadnjih mesecih so se državna posojila dvignila za 25 odstotkov. Rentabiliteta podjetij se giblje med 6 in 11.4%.

Gospodarske vesti. Angleški minister za zunanje zadeve Chamberlain ceni prebivalstvo v mednarodnih koncesijah v Šanghaju na 832.000 oseb, vrednost realnega premoženja na 42 milijonov funtov, letne dohodke mestne uprave v povprečnosti zadnjih treh let na 1.300.000 funtov. — Na koncu 3. marčnega tedna je znašalo kritje pri Ogrski Narodni banki 15.20%. — Nazadovanje produkcije petroleja v poljskem vzhodnogališkem petrolejskem okraju traja še kar naprej in je bila v februarju produkcija manjša kot v januarju. — Rumunska trgovska bilanca v prvih dveh letošnjih mesecih izkazuje izvoz v znesku 5321 milijonov lejev in uvoz 5275 milijonov lejev, torej aktivnost 46 milijonov lejev. V istem času lanskega leta je bila bilanca pasivna in sicer za 1881 milijonov lejev. — Od 12. aprila do 17. aprila se bo vršil v Milanu 8. vzorčni sejem; razstavilo bo okoli 6000 tvrdk. — Od leta 1875 nadalje je izdal nemški oddelek češkega deželnega kulturnega sveta 674 knjig in knjizic poljedelske vsebine. Na koncu leta 1926 je štel ta oddelek 1939 poljedelskih in gozdarskih zvez in društev, dalje pa še druge zveze (čebelarske, ribarske itd.), vsega skupaj 4170 zvez in društev. — Ze davno sklenjena fuzija dunajske Union- und Verkehrsbank z Allg. Bodenkreditanstalt se je sedaj tudi formalno izvršila. Predsednik dr. Sieghardt je po fuziji naglašal, da gre združitveno gibanje v drugih državah z velikanskimi koraki naprej in da se mu mora tudi Avstrija pridružiti. Glavnico so zvišali od 35 na 45 milijonov šilingov. — 500.000 Amerikancev pride to poletje v Evropo. — Ogrska sladkorna industrija d. d. bo izplačala letos 10 odstotno dividendo; lani je bila dividenda 80stotna. — Čehi nameravajo na novo ustanoviti na Ogrskem več

Pomlad!

Nogavice, kravate, srajce, rokavice, naramnice, žepni robci, nakiti za obteke, otroške majice, nahrbtniki, palice, dežniki, klovi v vseh barvah, šifoni, Solingen škerje, noži, potrebščine za krojače, čerljjarje, lepelnike, šivilje in sedlarje. Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelin
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi
Ljubljana.

Najnižje cene! Točna postrežba!

tekstilnih tovarn. — Holandski listi objavljajo popolno letno poročilo ameriškega jeklenege trusta U. S. Steel Corporation; čisti dobiček za lansko leto je znašal 134.834.000 dolarjev. Skupni promet v lanskem letu je znašal 1508 milijonov dolarjev, v predlanskem pa 1406.5 milijonov dolarjev. — Pisali smo, da je šel predsednik Francoske banke Moreau v London, da dobi nazaj od Francije zastavljeni denar. Guverner Angleške banke Norman je pa dejal, da banka ne bi mogla takoj dati vse vsote nazaj, ker je odšel del te vsote v Ameriko, ca 450 mil. frankov. Zato pa hoče banka znižati obresti francoskega posojila v Londonu od 6% na 1 do 2%. — V Ameriki so zaprli štiri velike premogovnike in je ostalo brez dela 72.000 rudarjev. — Največji dve londonski blagovni ali skladišni hiši (Warenhaus) Selfridge in Whiteley sta se združili in je novo podjetje po glavnici, oboju in obsegu sedaj največji blagovnohišni koncern sveta. — Državna zveza nemških tovarnarjev smotki je soglasno sklenila, da odkloni poravnalni predlog glede spora z delojemalci in da 2. aprila vsem delavcem delo odpove, z veljavnostjo od 16. aprila. Vseh delavcev je ca 125.000. — Beremo, da je ponudila Nemčija Rumunijo prosto ceno v hamburškem pristanišču in da zahteva za protiuslugo prosto ceno v kakšnem rumunskem pristanišču, s pravico, da napravi tam Nemčija industrijska podjetja. Ker so Rumuni mnenja, da bi taka od vseh doklad prosta podjetja bila nevarnost za rumunsko narodno industrijo, hočejo, da bi nastavila Nemčija v teh podjetjih rumunske delavce. — Mezde tekstilnih delavcev v Lodžu bodo zvišali za 5 do 12%, povprečno za 8.6%. Delavci, ki so zahtevali prvotno 25% zvišanje, so se umaknili slednjič na 11%. — Nemška produkcija surovega jekla, ki znaša na mesec povprečno 550.000 ton, se je dvignila v marcu na 610.000 ton, in pravijo, da bo ostala dva ali tri mesece na tej višini. — Poljski finančni svet je proti temu, da bi se zlat stabiliziral potom odredbe. Najprvo naj se sam stabilizira na odnosni dolarjevi pariteti in šele nato naj sledi odredba. — Osobje Nemške banke so znižali od 16.000 na 14.800 oseb.

Po svetu. Pred par tedni je odpovedala Anglija članstvo v evropskem kartelu tračnic. Na konferenci v Bruslju so pa te dni sklenili, da velja angleška prodaja v kolonijah kot domača prodaja in se torej ne zaračuni v eksportni kontingent. Na tej podlagi so kartel tračnic obnovili.

— Družba Rio Tinto, ki izkorišča bakrene rudnike v južni Španiji, je dala med letom 20 šilingov = 20% dividende, sedaj pa še 30 šilingov = 30%; skupna dividenda je torej 50 odstotkov. Tudi lani je bila 50 odstotna, 15% interimna, 35% zaključna. — Nemške državne železnice so naročile v januarju za 65 milijonov mark vagonov itd., sedaj pa spet za 135 milijonov mark. — Rumunska vlada in rumunska Narodna banka ne bosta ovirali dviganja tečaja leja, tudi če bi šlo hitro naprej; tako pravijo poročila iz Bukarešte. — Italijani so najeli v Ameriki posojilo 30 milijonov dolarjev. — Veliki ameriški elektriški koncern General Electric Co. izkazuje za leto 1926 ogromno vsoto 326.97 milijonov dolarjev čistega dobička, doslej nedosežen rekord. — Na Češkem in na Nemškem so opetovano zvišali ceno čokolade in kakaa. — Industrija poljedelskih strojev na Ogrskem se je koncentrirala; produkcijo bodo deloma specializirali, deloma kontingentirali. Vsaka tovarna se bo morala specializirati in bo smela izdelovati samo gotove vrste poljedelskih strojev. — Velika budimpeška tekstilna tovarna Goldberger d. d. je razširila svoj obrat doma in se hoče razširiti sedaj tudi v Jugoslavijo. Napraviti hoče veliko tkalnico ter se je že začela pogajati z mero-dajnimi činitelji. — Nova rumunska carinska tarifa bo stopila v veljavo v drugi polovici t. m. in bo izdana kot odredba, tako da bo izvedba takojšnja. — Angleški zakladni tajnik Churchill računa s proračunskim deficitom v znesku 30 milijonov funtov. Ker za kritje deficita ne nameravajo najeti novega posojila, bodo skrajšali za 30 milijonov funtov znesek, ki je namenjen za odplačevanje dolgov. — Za zgradbo prostega tranzitnega skladišča v Bratislavi so ustanovili družbo s 4 milijoni Kč; to skladišče naj bo predstopnja za zgradbo prostega pristanišča. — Za zgradbo italijanskega zračnega brodogoja je v letošnjem proračunu 700 milijonov lir (leta 1922 jih je bilo 100 milijonov). Državni podtajnik Balbo je dejal: V treh letih bo obsegalo italijansko zračno brodogojje (vojno namreč) 865 bojnih aeroplanov za bitke, 1250 drugih bojnih aeroplanov, 682 aeroplanov za rekonosciranje in 2797 aeroplanov za redno službo. To je govoril Balbo tedaj, ko so se posvetovali v Zenevi o razorožitvi. — Anglež Segrave je vozil v Ameriki z avtomobilom par kilometrov tako hitro, da bi dalo to na uro 328 km. — Francoski aviatik Demougeot se je v hidroplanu vzdignil 9500 m visoko, nov svetovni rekord. — Nemeč Loose je pa hidroplan obtežil s 500 kg, se je držal v zraku 14 ur in 8 minut ter je preletel 1700 km; oboje je svetovni rekord, čas in razdalja. — Francoski aeroplani bodo prometovali letos na progah 14.000 km; to je redna zračna služba. — Državni dolgovi Latvije so znašali v začetku t. l. 87.39 milijonov latov, dolgovi Estonske pa 114.43 mil. latov. Med upniki Latvije je prva Anglija s 57.15 mil. latov, druga je Amerika z 29.84 milijoni, skupaj ti dve 86.99 mil. latov. Estonska dolguje Ameriki 80.49 mil. latov, Angliji 32.58 milijonov, skupaj 113.07. Vidimo, da se

zanimata za ti dve deželi financijelno skoraj izključno le Amerika in Anglija. — Turška vlada bo v najkrajšem času ustanovila turško Narodno banko. Banka bo imela delniško glavnico 15 do 20 milijonov funtov in zlato rezervo v višini 20 milijonov turških funtov. Napravili bodo delniško družbo. Večino glavnice bo dala država, oziroma vlada. Rezervo bodo porabili edino le za kritje turškega papirnega denarja.

TRŽNA POROČILA.

KOVINSKI TRG.

V zadnjih dneh marca se je pojavilo na ameriškem kovinskem trgu prav živahno gibanje, zaposlenost tovarn se je tekom marca dvignila od 87 na 89% kapacitete. Posebno veliko so začele nakupovati železnice. Glavni vzrok večje živahnosti na kovinskem trgu je strah pred grozečim rudarskim štrajkom.

Poročila o kupčiji na evropskem eksportnem trgu niso zadovoljiva. Čuti se trud Belgijcev, da bi cene po možnosti zvišali, čeprav upi za bližnjo bodočnost niso rožnati. Produkcija surovega jekla v nemških tovarnah je bila v prvih dveh letošnjih mesecih za skoraj 1 milijon ton večja kot v isti dobi lanskega leta in je znašala 2.542.000 ton. Nemci so napravili v februarju 233.000 ton več jekla, kot jim ga določa kvota; tudi angleška produkcija raste in isto beremo o francoski. Povpraševanja pa v eksportu ni posebnega. Nemci se trudijo zopet za osvojitve dalj časa zanemarjenih eksportnih trgov.

Potreba konsuma na angleškem trgu se zdi trenutno krita, in delajo tovarne na zalogo. Trajna nemožnost uveljavljanja na eksportnem trgu povzroča producentom velike skrbi. Domači konsum je zelo oprezen, cene smatrajo za previsoke. Na drugi strani je pa producentom težko, da bi cene znižali, ker cena koksa v zadnjem času ni šla dol. Domače cene so slejkoprej na višini zadnjih tednov in notirajo: Cleveland št. 1 82/6, št. 3 80, št. 4 79 šilingov. — Na francoskem trgu se je položaj le prav malo izpremenil. Znižanje cen kosmentov ni zadovoljilo, producenti pa izjavljajo, da more samo temeljito znižanje cen koksa imeti večji vpliv na cene železa in jekla. — V Belgiji dela 55 plavžev; polfabrikati se glede cen dobro držijo, cene surovega železa niso enotne. — Trdna pozicija nemškega železnega trga traja naprej. Naročevanje domačega konsuma je še zmeraj dobro. V zadnjem času so dobili Nemci tudi velika eksportna naročila in se je zaposlenost nemških tovarn zelo dvignila. Cene na domačem trgu so ostale nespremenjene. — V Češkoslovaški nič novega, kupčija je normalna, zaposlenost nič boljša kot prej. Pogajanja s Poljaki glede razdelitve balkanskega trga trajajo nadalje. V Jugoslavijo so prodali Čehi leta 1925 za ca 50 milijonov čeških kron kovinskih izdelkov, leta 1926 skoraj za 100 milijonov čeških kron, v Rumunijo za 156 in za 197 milijonov čeških kron; v vse nasledstvene države so prodali leta 1925 za 425 milijonov Kč železnega in jeklenege blaga, leta 1926 za 1009 milijonov. Izvoz se je torej zelo dvignil.

Najpripravnejša darila za Veliko noč so

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa

Znamke GRITZNER, ADLER, PHÖNIX s prostim tekom (Freilauf), pneumatika, olje ter posamezni deli (najnovejša opreme). Edino le v Ljubljani, blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Telefon 2915. Najnižje cene, tudi na mesečna odplačila.

Veletrgovina kolonijalne in špacerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike

VINOČET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špacerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lasna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom. Ceniki na razpolago!